

Ісаєнко М.В.,

здобувачка вищої освіти

спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

Полтавської державної аграрної академії,

м. Полтава, Україна

Науковий керівник: Мирна О.В., к.е.н., доцент,

доцент кафедри публічного управління та адміністрування,

Полтавської державної аграрної академії,

м. Полтава, Україна

НОВІ ПІДХОДИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Децентралізація в Україні відкриває не тільки нові можливості для органів місцевого самоврядування, вона створює умови для перегляду існуючої парадигми сільського розвитку [1].

Українські селяни завжди були головним донором для міст, які розширювались особливо активно в другій половині 20-го сторіччя. Попри високу зайнятість у колгоспному сільськогосподарському виробництві, урбанізація у ті часи була досить швидкою, але з початку 90-тих років минулого століття вона по суті припинилась. Україна попала у затяжну економічну кризу, міста втратили значну частину традиційної економіки і їх потреби у нових робочих руках різко знизилась. На селі ситуація була не кращою. Розвал колгоспів з їх неефективним, трудомістким виробництвом призвів до різкого скорочення зайнятості серед сільського населення, деградації соціальної сфери села, стрімкого падіння чисельності населення, особливо у віддалених та малих селах. Кількість сіл, де взагалі не стало жителів за останні роки уже перевалила майже за 4 сотні, хоча насправді їх значно більше, просто їх не знято з обліку.

Якщо порівняти нову та стару парадигми сільського розвитку, то за новою формою розвитку виникає наступна ситуація: об'єктом політики є

конкурентоспроможність сільських територій, розвиток місцевих ініціатив, використання ресурсів, які раніше не використовувались; головні цілі які беруться до уваги різні сектори, у тому числі сільський туризм, ІТ, ремесла та підприємства; інструментами розвитку постають інвестиції; в розвитку беруть участь всі рівні урядування, місцеві актори – публічні органи, приватний бізнес, громадські організації, науковці.

Також постає питання чим сільські території відрізняються від міських з точки зору можливостей розвитку?

Передусім це: значно нижча щільність/густина населення; мала кількість підприємств та підприємців на тисячу осіб населення; переважна орієнтація людей на зайнятість у сільськогосподарському виробництві; недостатня мобільність сільського населення; низький рівень інновацій, наукової діяльності; розтягнуті комунікації; нижчий рівень публічних послуг та сервісів потрібних людям за місцем проживання.

Ці відмінності є вкрай важливими для прийняття рішення про відкриття бізнесів, адже в умовах ринку для бізнесу важливим є отримання максимального прибутку [2].

В сільських територіях з названими вище характеристиками, бізнесам, які потребують значної кількості зайнятих, чи які орієнтовані на місцеві ринки, працювати не так комфортно та рентабельно, як у великих містах чи урбанізованих територіях з високою щільністю населення.

Тому традиційні підходи до політики сільського розвитку зводились (а подекуди і досі використовуються) по суті до субсидування аграрного виробництва, аби підняти доходи фермерів не за рахунок ринкових інструментів, а допомогою від держави [2].

Українська децентралізація, яка відбувається за алгоритмом утворення спроможних об'єднаних територіальних громад (ОТГ) втягує у процес сільського розвитку міські поселення – власне міста районного значення та селища, а в недалекому майбутньому до цього долучаться і міста обласного значення [1].

Міські об'єднані територіальні громади, завдяки поєднанню міських та сільських територій, поширюють позитивний вплив міст на суміжні сільські території і вносять у ці території більш новітні підходи щодо розвитку.

Плануючи власний розвиток, такі громади неминуче стикаються із питанням розвитку сільських територій і починають застосовувати до такого розвитку підходи, які широко впроваджуються зараз в країнах Європейського Союзу на рівні політики ЄС і на рівні національної політики [1].

Міські громади мають загалом вищі надходження до місцевих бюджетів, ніж сільські райони з необ'єднаними громадами, тому створення ОТГ на базі міської та навколишніх сільських громад посилюють бюджетні можливості всієї території.

Література:

1. Черкаські владці вчитимуться об'єднувати громади. URL : <https://v4asno.com/cherkaski-vladci-vchitimutsya-ob-yednuvati-gromadi/> (дата звернення: 30.11.2019 р.).
2. Об'єднані територіальні громади та сільський розвиток. Інститут громадянського суспільства. URL : <https://www.csi.org.ua/news/ob-yednani-terytorialni-gromady-ta-silskyj-rozvytok/> (дата звернення: 30.11.2019 р.).